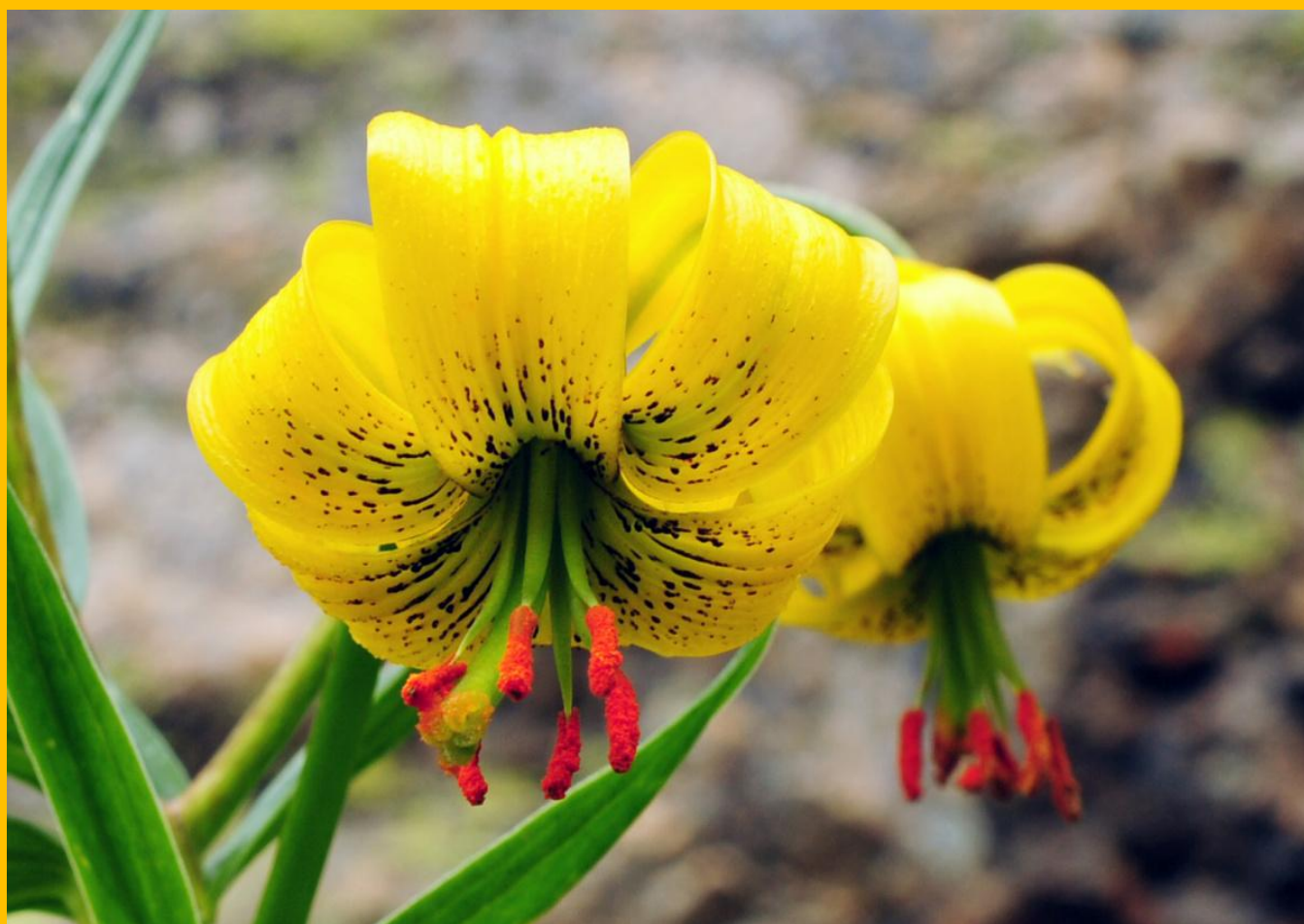

Zpravodaj pěstitelů lilií SZO ČZS MARTAGON

1

2015

Lilium pyrenaicum – foto Jaromír R e z e k

LILIÁŘ

Z korespondence s Charlesem K r o e l l e m – 3.

AM – 06 – 2848 – 9
(foto dodal A. M e g o)

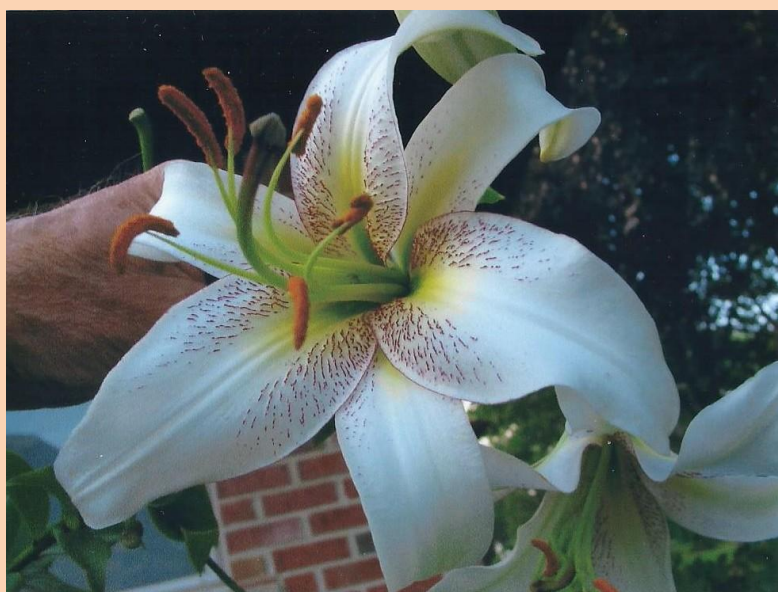
CK 12 – RH 01
(foto dodal Ch. K r o e l l)

CK 06 HT – 08 (01)

CK 08 – MP 01

'Barbara Small'

Liliář – informativní zpravodaj pěstitelů lilií Specializované základní organizace Českého zahrádkářského svazu MARTAGON Praha – **číslo 1/2015** (pořadové č. 194) – vydáno v březnu roku 2015, ročník 49, v současnosti vychází 4x ročně. Příspěvky k otištění zasílejte redaktorovi J. Kovářovi.

Složení výboru SZO ČZS MARTAGON

Předseda: **Vratislav Novák**, Hrdinova 275, 196 00 Praha 9 – Čakovice
Telefon 266 312 080, mobil 728 986 270, e-mail: vr.novak@martagon.cz

Místopředseda, matrikář:

Ing. Jiří Svoboda, Ph.D., Kováry 67, 273 28 Zákolany
Telefon 774 988 906, e-mail: jiri.svo@vurv.cz

Jednatel: **Jiří Hloušek**, Pražská 998, 269 01 Rakovník
Telefon 604 128 938, e-mail: hlojir@centrum.cz

Hospodářka, pokladní: **Jindra Halašová**, 277 41 Kly č. 101
E-mail: jihalasova@seznam.cz

Zapisovatel:

RNDr. Tomáš Sehnoutka, Generála Mrázka 16, 466 01 Jablonec n/Nisou
Telefon 774 320 704

Burza semen lilií: **Pavel Petrlík**, Verněřov 205, 352 01 Aš
E-mail: petrlikpavel205@seznam.cz

Členka výboru: **Božena Reisová**, e-mail: reisova@seznam.cz

Redaktor Liliáře, distribuce zpravodaje Liliář:

Jiří Kovář, Na Vyhlídce 624, 387 01 Volyně
E-mail: kovar.lilie@seznam.cz

Internetové stránky **www.martagon.cz** připravuje: Ing. Václav Vinčálek
E-mail: vaclav.vincalek@martagon.cz

Předsedkyně revizní komise: Ing. Věra Ječná

Revizorky: Mgr. Jana Mašková, Mgr. Věra Semeráková

Za obsahovou a věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři.

Slovo úvodem...

Vážení přátelé,

dovolte mi, abych Vás všechny pozdravil a popřál Vám radostné jaro s nadcházející liliářskou sezonou. Děkuji všem aktivním členům za jejich práci ve prospěch MARTAGONU. Můžeme říci, že se nám nedaří špatně, a to právě díky všem těm našim liliářům, kteří se zapojují do činnosti organizace. Rád bych vyslovil přání, abychom byli všichni zdraví a také abychom měli zdravé i naše kytičky a mohli se tak společně těšit z té krásy, kterou nám příroda v podobě květů lilií naděluje.

Na shledanou na našich schůzích a výstavách v letošním roce.

Vratislav Novák

Pozvánka na jarní členskou schůzi

Schůze se koná v **sobotu 21. března 2015** v Krajinově posluchárně, která je ve 2. patře Přírodovědecké fakulty UK, Benátská ul. 2, Praha 2, vchod do budovy je z Benátské ulice hned za skleníky botanické zahrady. Zahájení schůze je v **9 hodin**, otevřeno už bude od 8 hodin, aby byl čas na přípravu. Srdečně zveme naše členy a ostatní přátele k účasti na tomto jarním setkání, kde nebude chybět odborná přednáška a bohaté promítání.

Doprava – metrem trasy B, stanice Karlovo náměstí, výstup východem Na Moráni, dále je to pěšky asi 5 minut směr Nusle, nebo je možno využít tramvaje č. 18 a 24 do stanice Botanická zahrada – Na Slupi. Z Karlova náměstí je to jen jedna stanice.

Program: **1)** Úvodem spolkové záležitosti a jarní zdravice. **2)** Hospodářská a finanční zpráva za rok 2014, revizní zpráva, plán rozpočtu na rok 2015. **3)** Plán akcí MARTAGONU pro letošní rok a určení termínů, případné další návrhy na doplnění. **4)** Aktuální téma – výsadba lilií ve stručné debatě. Pro zájemce budou připraveny kopie různých návodů. **5)** Přestávka – během ní bude organizován výběr z přebytků pěstitelského materiálu od našich členů, odběr semínek lilií z naší klubové burzy. **6)** Odborná přednáška bude spojena s promítáním na krásné téma – tím budou tentokrát JIRINKY. Zárukou kvality jistě bude účast několika odborníků ze specializované základní organizace ČZS DAGLA. Můžeme se těšit na ukázkou množení jiřinek metodou řízkování a na pěkné promítání – též využijte jedinečné možnosti přímého nákupu zakořeněných řízkovanců, ale i hlíz jiřinek z bohatého sortimentu (www.dahliabrzak.cz). **7)** Diskuze, otázky a odpovědi... **8)** Závěr je plánován nejdéle do 13 hodin.

Vratislav Novák

Pro účastníky schůze, kteří nebudou spěchat k domovům, pokračuje pak v odpoledních hodinách setkání v nedaleké restauraci V Podskalí.

Slovo matrikáře

Vážení přátelé,

rád bych Vám všem popřál v roce 2015 hlavně dobré zdraví a hodně radosti z Vašich lilií. Doufám, že letošní rok k nám bude příznivý.

Především bych chtěl poděkovat našim členům, kteří dobrovolně v roce 2014 výrazně přispěli na činnost MARTAGONU. Byl to především př. **Ing. Roman Klíma**, který přispěl částkou částkou **10.000,- Kč**, což je výrazně víc než je povinný roční členský příspěvek.

Svůj členský příspěvek zvýšilo v loňském roce mnoho našich členů a dohromady tak přispěli navíc úctyhodnou částkou **22.715,- Kč**, takže průměrný příspěvek na jednoho platícího člena dosáhl v loňském roce výše 257,- Kč!

Dobrovolný příspěvek za rok 2014 poskytli tito přátelé:

- Pavel Nejedly **480,- Kč**,
- Ján Zákopčaník **430,- Kč**,
- Jan Dotzauer, Anežka Jaroměřská, Eva Kudrnáčová, Anežka Pfeiferová, Jana Vaňková **380,- Kč**,
- Petr Hošek, Jindřich Mihalcsatin, Eva Svobodová **330,- Kč**,
- Petr Kolínský, Dušan Pangrác, Tomáš Sehnoutka, Stanislava Skořepová, Jarmila Svitálková, Miroslav Štverák **280,- Kč**,
- Věra Rýnová **250,- Kč**,
- Jaroslav Karbusický **200,- Kč**,
- Emil Diblík, Milada Fischerová, Radek Kabelka, Henryk Kiedroň, Miroslav Masopust, Eva Pasáčková, Petr Šrůtka **180,- Kč**,
- Pavel Krejčí, Jiří Rynda **150,- Kč**,
- Olga Kymlová, Antonín Kysela **130,- Kč**,
- Karel Utratil **120,- Kč**,
- Milada Šulcová-Pulkrábková **100,- Kč**,
- Stanislav Barta, Josef Basík, Václav Breburda, Jiří Černý, Jiří Dlouhý, Peter Heinereich, František Hejda, Marcela Hůlková, Anna Huptychová, Miluše Churáčková, Anna Ilková, Svatopluk Janíček, Jan Klement, Václav Krechter, Marie Krejčířová, Miroslav Krupička, Josef Kříž, Zdeňka Malá, Libuše Máliková, Ludmila Martínková, Anton Mego, Roman Mikoláš, Jan Morávek, Jaroslav Mrowiec, Anna Mužíková, Vratislav Novák, Barbora Nováková, Dušan Pangrác st., Václav Poslední, Bohumil Puchner, Božena Reisová, Věra Semeráková, Karel Schejbal, Radomíra Skružná, Marie Slavíková, Helena Stehlíková, František Svoboda, Luboš Škoda, Stanislav Šupita, Pavel Šustr, Anna Velebilová, František Vopata, Josef Vorlíček, Věra Vorlíčková, Piotr Wistuba, Marie Zachová, Jiří Zelenka, Vladimír Zima **80,- Kč**,

- Svatava Doubravová, Jindra Halašová **50,- Kč**,
- Josef Belka, Jaroslav Bláha, Miroslav Bláha, Irena Boubelíková, Stanislav Brůha, Jindřich Burkovič, Hana Čadská, Josef Čapek, Hana Červenková, Jiří Flídr, Jana Frýdlová, Josef Hrbek, Marcela Hyršlová, Vladimír Kabát, Jitka Kuglerová, Vojtěch Macháček, Jana Mašková, Jaroslava Peroutková, Michal Rejzek, Josef Ribij, Vladislav Samek, Václav Srb, Jiří Svoboda, Miroslav Štefan, Radek Štrosmajer, Miloslav Tlach **30,- Kč**,
- Irena Hanzlíčková **20,- Kč**,
- Věra Ječná, Jana Pošvecová **10,- Kč**.

Všem dárcům děkujeme!

V loňském roce si podalo přihlášku do MARTAGONU **12 nových členů**. Jsou to přátelé ***Jakub Vrchota, Zdeňka Malá, Zuzana Rabasová, Marie Zachová, Josef Hruška, Martina Koudelová, Pavel Sedláček, Drahomíra Jiranová, Vladimír Kačer, Piotr Wistuba, Vladimír Krňák, Jiří Veselý*** (řazení v pořadí přihlášek). Rádi je mezi sebou vítáme!

Bohužel v loňském roce zemřeli př. ***Jan Voráček, Stanislav Ševčík a Albert Šotola***. Čest jejich památce!

Na vlastní žádost se rozhodli ukončit svoje členství přátelé ***Peter Pošefka, Anna Ilievová a Jaromír Rezek***.

Do dnešního dne př. ***Jaroslav Kalina*** z Břeclavi **nezaplatil** členský příspěvek 120,- Kč za rok 2014 ani po upozornění, takže výbor MARTAGONU rozhodl v souladu se stanovami ČZS o ukončení jeho členství.

Na konci roku 2014 jsme po sečtení všech přihlášených a odešlých členů registrovali celkem 192 členů MARTAGONU.

Pokud mezi svými známými máte přátele, kteří mají radost z květin a zájem o pěstování lilií, přiveďte je mezi nás. Přihlášky Vám rád zašlu na vyžádání nebo dám na příští schůzi. Jsou také na našem webu.

Složenky zasíláme spolu s tímto číslem Liliáře jen těm, kteří dosud

nemají zaplaceno za rok 2015.

POZOR, máme nové číslo účtu (u Fiobanky):

č. účtu: 2900714286

kód banky: 2010

„Slavná výročí“:

Blahopřejeme našim členům, kteří se v letošním roce dožívají významného životního jubilea a přejeme jim hodně zdraví, štěstí a životního elánu do dalších let! Jsou to přátelé:

Titul	Jméno	Příjmení	Rok nar.	Výročí 2015
Paní	Anna	Huptychová	65	50
Pan	Svatopluk	Janíček	55	60
Ing.	Věra	Ječná	55	60
Pan	Pavel	Sedláček	55	60
Pan	Jaroslav	Toušek	55	60
Paní	Marie	Zachová	55	60
Pan	Jiří	Flídr	50	65
Pan	Jiří	Hloušek	50	65
Paní	Alexandra	Hloušková	50	65
Paní	Marcela	Hyršlová	50	65
Pan	Anton	Mego	50	65
Pan	Josef	Vlasák	50	65
Paní	Marie	Voříšková	50	65
Ing.	Piotr	Wistuba	50	65
Pan	Josef	Belka	45	70
Pan	Václav	Breburda	45	70
Ing.	Václav	Jošt	45	70
Pan	Karel	Meloun	45	70
Ing.	Jindřich	Mihalcsatin	45	70
Ing.	Pavla	Pavličková	45	70
Paní	Jana	Soukupová	45	70
RNDr.	I. J.	Černohorský	40	75
Ing.	Stanislav	Dugovič	40	75
Paní	Jiřina	Javůrková	40	75
Ing.	Roman	Mikoláš, CSc.	40	75
Paní	Anna	Škvorová	40	75
Paní	Milada	Šulcová-Pulkrábková	40	75
Paní	Anna	Velebilová	40	75
RNDr.	Vladimír	Chaloupecký, CSc.	35	80
Pan	Dušan	Pangrác, st.	35	80
Paní	Jaroslava	Krajná	33	82
Paní	Stanislava	Marková	33	82
Pan	Juraj	Rybár	33	82
Paní	Věra	Rýnová	33	82
Paní	Božena	Němcová	32	83
Pan	Karel	Utratil	32	83
Pan	Miloslav	Carvan	31	84
Paní	Vladimíra	Pánková	31	84

Pan	Blahoslav	Vajgent	30	85
Ing.	Roman	Bubák	29	86
Pan	Josef	Filip	29	86
Pan	Antonín	Wolf	29	86
Pan	Josef	Fait	28	87
Ing.	Marcela	Chmelová	28	87
Pan	Ludmila	Pešková	28	87
Doc.RNDr.	Karel	Vereš	28	87
Ing.	Břetislav	Mičulka	26	89
Pan	Růžena	Buchnerová	25	90
Pan	Jaroslav	Karbusický	25	90
Ing.	Jaroslav	Třešňák	22	93
Pan	Václav	Tyle	20	95

Sestavil a zapsal: Ing. Jiří Svoboda, Ph.D., mob. 774 988 906,
e-mail: jiri.svo@vurv.cz

Z naší organizace

Vratislav Novák

Jarní burza cibulí lilií 2015

Organizátor internetové burzy přítel Ing. Václav Vinčálek i v úvodu letošního roku potěšil zájemce o pěstování lilií, a to velice obsáhlou nabídkou hlavně ze skupiny OT-hybridů. Díky zajištění bohatého sortimentu odrůd a druhů lilií, který dodává pan liliář a náš přítel Ing. Václav Jošt, máme z čeho vybírat. Burza se koná v letošním roce „dvoukolově“, aby i naši členové, kteří nemají přístup na stránky www.martagon.cz, měli možnost objednat si a získat nějaké zajímavé lilie. Prosíme však, aby si pospíšili, protože možnost objednání je časově omezená, a to pouze **k datu 11. 3. 2015 (středa)**. Jestliže dojde objednávka poštou na adresu předsedy pozdě, to znamená až 12. 3. nebo ještě později, pak již nebude vyřízena.

Ocenění práce liliářů Jiřího Kováře a Ing. Václava Vinčálka

Na lednové výroční schůzi byli dva naši páni liliáři oceněni za svou časově náročnou práci, kterou oba poctivě po řadu let pro MARTAGON odvádí. Přátelé Jiří Kovář a Ing. Václav Vinčálek obdrželi z rukou předsedy pěknou velkou knihu s názvem Jihočeské zámecké parky a zahrady, kterou vydalo nakladatelství Academia. Oba pánové sklidili zasloužený potlesk od přítomných.

Poděkování Ing. Pavlu Nejedlovi za darované katalogy

Poděkování patří významnému liliáři, který je současně jedním z velkých podporovatelů MARTAGONU. Je jím přítel Ing. Pavel Nejedlo, který přivezl na výroční členskou schůzi katalogy firmy Lukon Bulbs jaro 2015 a rozdal je přítomným členům. Je to vlastně taková knížka, kterou přítomní liliáři zdarma dostali. Již dříve se hovořilo o tom, že je to něco jako liliářská bible, která nesmí chybět na žádném z našich nočních stolků. Katalog obsahuje přes 1 800 barevných obrázků. Jsou zde i návody na pěstování lilií, kterých mohou využít nejenom ti, kteří s pěstováním teprve začínají. Zastoupení však mají i jiné květiny a rostliny, je radost takovýto katalog mít.

Poznámka k fotosoutěži 2014

Na výroční členské schůzi byla také prezentována fotosoutěž. Uskutečnilo se i její vyhodnocení a naši členové budou s výsledky seznámeni v některém z následujících čísel Liliáře letošního roku.

Další zprávy z naší organizace

Z dopisu Václava Posledního redaktorovi Jiřímu Kovářovi

Ahoj Jirko, srdečně Tě zdravím, napsal jsem poděkování a prosím o uveřejnění v Liliáři, případně o upravení před zveřejněním. Já na to psaní moc nejsem. Předem velice děkuji. Tvé články jsou vždy perfektní, vážím si Tvé práce redaktora, kterou děláš na jedničku s hvězdičkou.

Václav Poslední

Poděkování Václava Posledního

Na výstavě Květy 2014 v Lysé nad Labem jsem vystavoval poprvé. Potěšilo mě, že se má expozice lilií návštěvníkům i liliářům líbila. Na výroční lednové schůzi MARTAGONU jsem za expozici převzal krásnou cenu (vázu), kterou mi předali za ČZS paní Ing. Pavlína Švecová a předseda MARTAGONU pan Vratislav Novák. Velice si toho vážím a děkuji. Též velice děkuji za ocenění z výstav lilií v Čakovicích, Rakovníku a Volyni.

Václav Poslední

Zhodnocení burzy semen v roce 2013

V burze semen 2013 bylo nabídnuto 68 různých křížení lilií a jedno křížení ostatních rostlin od 9 liliářů. Zájem o tato křížení mělo 28 našich kolegů. Čistý zisk pro organizaci byl 1.366 Kč.

Pavel Petrlík

Zhodnocení burzy semen v roce 2014

Z celkového prodeje 96 křížení lilií činil čistý zisk pro organizaci MARTAGON 839 Kč. Dodavateli bylo 12 našich členů a 26 členů si semena zakoupilo. Všem členům, kteří se obou výměnných burz zúčastnili, buď jako dodavatelé, či jako odběratelé, děkujeme. V našich burzách semen v posledních letech převažují většinou křížení ve skupině č. VI. (čínské hybridy). Naopak křížení ve skupině č. IV. (americké hybridy) nikdo tato semena nenabízí. Dokonce i ve skupině I. (asijské hybridy), které v dřívějších burzách převažovaly, je nabídka semen velice malá. Šlechtitelé mají zřejmě pocit, že skupinu asijských hybridů plně ovládli profesionálové a nemají šanci konkurovat holandským šlechtitelům. Domnívám se však, že jako amatéři máme stále volné pole působnosti ve šlechtění asijských lilií pro zahrady, a to ve skupině Ib a Ic (s květy obrácenými do stran a s květy otočenými dolů – turbánky.) Tyto skupiny lilií si náš zájem opravdu zaslouží.

Pavel Petrlík

Pavel Petrlík získal liliová semena ze zahraničí

Ve třetím – posledním zpravodaji Europäischen Liliengesellschaft (ELG) pro rok 2014, který naši registrovaní členové obdrželi počátkem ledna, byla zveřejněna nabídka semenné burzy německých kolegů. To nemohlo ujít pozornosti přítele Pavla Petrlíka a objednal si několik nových křížení, mezi nimiž převažovaly martagon hybridy a americké hybridy. Určitě tak obohatí svoji škálu lilií pěstovaných ze semen, a tak se můžeme v budoucích letech těšit na nová květenství.

Eva Kudrnáčová

www.liliengesellschaft.org

Nabídka semen a cibulí lilií zásilkové burzy MARTAGONU roku 2015

Vážení přátelé, v samostatné příloze tohoto čísla Liliáře najdete avizovanou nabídku semen a cibulí lilií naší zásilkové burzy letošního roku – veškeré informace jsou tam k tomu uvedeny.

Výbor MARTAGONU

Adventní setkání liliářů 2014

Eva Kudrnáčová

Těsně před první adventní nedělí v sobotu 29. listopadu 2014 se Krajinova posluchárna Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy začíná plnit známými tvářemi. Tak, jak liliáři postupně přicházejí, voní aulou cukroví, jehličí, svíčky, které dotvářejí příjemnou atmosféru tohoto již druhého předvánočního setkání.

Každý si může nabídnout dle libosti z velkého výběru sladkého nebo slanečného pečiva, plně funguje i bar Květy Stolaříkové – kde je kromě obvyklé kávy a čaje k dispozici sváteční širší výběr i něčeho ostřejšího pro zahřátí, kolovat mezi přítomnými začíná i talíř s masovou roládou.

Všichni mají v úvodu dostatek času se pozdravit, občerstvit se a postupně usedají na svá obvyklá místa a začíná sváteční program, především promítání z akcí roku 2014 i dalších významných událostí a neformální diskuse s výměnou pěstitelských zkušeností.

Krátkými ukázkami se vracíme ke spolkovému dni v Čakovicích, kde se trvale daří zajišťovat prostory pro výstavu v síni zámku. Před zámkem byly v loňském roce Vráťou Novákem za podpory dodavatele cibulí pro MARTAGON přítele ing. Václava Jošta vysázeny záhony lilií. Těšíme se ze snímků nádherných exemplářů nejúspěšnějšího vystavovatele roku Václava Posledního, který na každé z výstav získal ceny uznání za své pěstitelské úsilí. Ohromující jsou i exempláře Stáni Skořepové a postupně se dostáváme i k dalším vystavovatelům. Jeden samostatný blok je v této souvislosti věnován návštěvě zahrady pana Karla Utrčila v Třeboradicích. Nápad vznikl spontánně na čakovické výstavě a po krátké telefonické domluvě byl realizován, účastníci setkání tak měli možnost obdivovat využití každého místečka zahrady a její příjemné uspořádání, jemuž vévodila nádherná květenství našich nejoblíbenějších rostlin.

Některé květy z Čakovic byly převezeny do Hejnic, které mají zvláštní atmosféru, neboť výstava se koná v barokním chrámu Navštívení Panny Marie. Hlavní pořadatel RNDr. Tomáš Sehnoutka nás prostřednictvím promítání pozval na svoji zahradu, kde na jaře překrásně kvetla řada druhů narcisů, a pak do svého skleníku, kde se věnuje liliím – speciálně orientálním hybridům, a zasvěceným komentářem se s námi podělil o cenné zkušenosti. Zlatým hřebem setkání bylo určitě zhlédnutí krátkého filmu o šlechtění tříbarevných orientálek z dílny Tomáše Sehnoutky, kdy pěkné a poutavé povídání nenechalo nikoho na pochybách o kráse lilií.

Samostatnou kapitolou je výstava v Rakovníku, která je nejdéle pořádanou akcí, a manželé Jiří a Alexandra Hlouškovi mají její organizaci pevně v rukách. Nádherná aranžmá ušlechtilých lilií našich členů jsou instalována na základě dlouholeté spolupráce s aranžérkou a jen stěží se lze rozhodnout pro nejkrásnější květy.

Zastavujeme se i na výstavě v Lysé nad Labem, kde členové našeho spolku nejen vystavují své nejlepší výpěstky, ale pravidelně poskytují poradenskou službu každému, kdo má zájem vysadit si byť třeba jedinou cibulku lilie na své zahrádce nebo terase, tak aby měli na počátku svého snažení z lilií stejnou radost, jakou máme my.

Krásnou podívanou je také promítnutí snímků z výstavy na zámku v Žirovnici, která se v loňském roce konala za mezinárodní účasti a kde přítel doktor Josef Kříž a ing. Marie Slavíková vytvořili se všemi nadšenci z okolí nádherný dojem z výstavy na Vysočině. V rámci tohoto promítacího bloku obdivujeme v Žirovnici vystavené lilie mezinárodně uznávaného šlechtitele Antona Mega ze Slovenska.

Své umění a výstavní zkušenosti nám prostřednictvím snímků připomínají i členové Brno LILIUM a LILIUM Hodonín. Máme tak možnost vidět nádhernou podívanou z výstavy lilií v Rajhradu u Brna, dále například i to, jak pěkně vypadala výstava v Brodku u Prostějova, kde se výraznou měrou do našeho podvědomí zapsal náš přítel a pan liliář Vladimír Pernica. Na výstavu v Hodoníně jsme vzpomněli se jmény Marie Krejčíkové a Jaromíra Rezka. Bohatá aranžmá a ta práce kolem. To vše je vždy načasováno a obětavě připraveno na dobu, kdy se první návštěvníci přijdou podívat. Je milé, že i naši moravští kolegové se s námi dělí o své zkušenosti a poznatky.

Poslední v sezóně je tradičně výstava květin ve volyňské Pošumavské tržnici konaná zpravidla druhou srpnovou nedělí, kde se výstavní prostory naplní nejen liliemi, ale i mečíky, kaktusy, sukulenty, muškáty, bonsajemi, fuchsiami, jiřinami, a dokonce i růžemi. Krásné prostředí dotvořené výtvarnými díly tak tvoří závěr specializovaných výstav MARTAGONU, kde mívá největší nervy z dokvétání lilií organizátor výstavy přítel Jiří Kovář.

Zdařilou ukázkou byla i projekce snímků botanických druhů i knihy LILIES, ve které jsou jednotlivé popsány druhy vyobrazeny. Autorem knihy je Patrick M. Synge. Pěkné obrázky z této knihy odborně okomentoval docent Petr Šrůtka.

Bylo dobré, že se k řadě promítnutých vstupů vyjádřilo více liliářů. Tak se bez skákání do řeči během dopoledne vystříдалo více komentářů. Příkladně Jiří Hloušek nám objasnil některá svá novošlechtění a přitom se i ostatní zapojili do debaty. Nebo přítel Jan Klement komentoval výstavu v Rajhradě u Brna a i on odpovídal na otázky našich členů.

Snímková galerie však zdaleka nekončí, krátce se vracíme k akci DAGLY – specializované na jiřinky, kdy v Letňanech v září své jiřinky vystavovali i naši členové pan Karel Utratil a Vratislav Novák, kde Vráťa prezentoval i lilie z pozdního sázení cibulí dodaných ing. Pavlem Nejedlem, které vypěstoval v květináčích a byly vítaným zpestřením pro návštěvníky.

Nejen o akcích bylo tohle naše předvánoční setkání. Při prezentování snímků ze zahrad našich jednotlivých členů jsme měli možnost zhlédnout i krásné květy, které vykvetly mimo čas výstav nebo byly v zahradách ponechány pro dlouhou radost jejich pěstitelů. Je to někdy těžká volba, zda uříznout a pochlubit se, nebo se delší čas těšit z květenství až do posledního opadnutí květu.

Celé naše setkání provázely myšlenky na další práci, mimo jiné se ozvali „táborští“ patrioti, kteří by ve svém regionu také rádi navázali na výstavní činnost.

Pomoc řady našich členů při výstavách a celkové činnosti spolku byla v tomto období oceněna předáním svítilničky od předsedy Vráti Nováka, a to včetně svíček – pěkný dárek pro dotvoření vánočního aranžmá, připomínající přátelství a soudržnost lidí.

Čas při příjemných chvílích neúprosně plynul a pomalu jsme se museli rozloučit, všichni však věříme, že se za dva roky opět sejdem na nepravdělném předvánočním setkání.

Zpráva o činnosti MARTAGONU za rok 2014

Vratislav Novák

Na výroční členské schůzi dne 17. ledna 2015 byli přítomní členové seznámeni s činností organizace MARTAGON. Tuto zprávu za rok 2014 přednesl předseda Vratislav Novák. Po přečtení byla zpráva plénem schůze schválena a bez připomínek přijata hlasováním. Předseda během svého přednesu mimo jiné vyzdvihl dobrovolnou práci našich členů pro organizaci MARTAGON a zároveň poděkoval za podporu a kladnou spolupráci, které se nám dostává od ČZS. Velice si této pomoci vážíme.

Hlavní body zprávy o činnosti:

Pro naše členy je vydáván zpravodaj Liliář, jehož úroveň stoupá s podporou našich členů – zpravodaj je tak dobrým obrazem dění v naší organizaci. Od většiny liliářů je slyšet na práci přítele redaktora Jiřího Kováře chvála a spokojenost. Do Liliáře však potřebujeme nové příspěvky, zajímavosti o lilích atd. Děkujeme Jiřímu Kovárovi za jeho čas a redaktorskou práci.

Podařilo se nám vydat speciální číslo Liliáře – Orientální hybridy. Toto krásné mimořádné číslo připravil RNDr. Tomáš Sehnoutka. Byl to takový dárek pro naše členy na konci roku 2014, děkujeme př. Sehnoutkovi.

Na propagaci pěstování lilií a našeho MARTAGONU má obrovskou zásluhu náš dlouholetý aktivní člen, pamětník, který v minulosti zastával také řadu funkcí ve výboru MARTAGONU. Je jím náš přítel Ing. Václav Vinčálek, který na aktualizaci i tvorbu webových stránek www.martagon.cz vynakládá mnoho času, a tak mu děkujeme za jeho práci pro organizaci. Aby toho nebylo málo, tak Václav Vinčálek zorganizoval v loňském roce dvakrát internetovou burzu cibulí lilií, která měla hlavně v prvním jarním kole u liliářů velkou odezvu.

Jednou z hlavních náplní činnosti našich členů je vypěstování vlastních lilií ze semen – v tomto případě je velkým přínosem organizování burzy semen. Stará se o ni přítel Pavel Petrlík, i on odvádí mnoho času ve prospěch MARTAGONU. Samozřejmě, že i zde je poděkování na místě.

Odborná přednáška se uskutečnila na jarní schůzi 29. března 2014. Byla o růžích, přednášel a promítal nám odborník ze SZO ČZS ROSA klubu přítel dr. Jiří Žlebčík.

Jednatel MARTAGONU přítel Jiří Hloušek provedl odbornou přednášku pro mládež, a to u příležitosti konání 27. ročníku národního kola soutěže Mladý zahrádkář, která se konala v Rakovníku. Přednáška měla příznivý ohlas a byla vydařená. Zkušenosti i znalosti J. Hlouška, to je velká záruka a o lilie byl mezi mladými posluchači zájem.

Novinkou roku 2014 byla výsadba dvou záhonů lilií na volném prostranství před zámkem v Čakovicích a příprava dalších záhonů v Zámeckém parku určených k tomuto účelu – průběžně jsou tam též prováděny výsevy semen *Lilium martagon*.

Exkurze byla 20. června 2014 do Liberce – cílem byla zdejší botanická zahrada a prohlídka velkých skleníků, potěšilo nás to.

Dobře dopadla účast našich členů na spolkovém dnu u zámku v Čakovicích, výborně jsme zde reprezentovali ČZS a MARTAGON. Rozdávání propagačních materiálů a prodej cibulí i hlíz dodaných přítelem Ing. Pavlem Nejedlem nám zajistily úspěch.

Uspořádali jsme 4 interní výstavy v tomto pořadí – Čakovice, Hejnice, Rakovník, Volyně. Na výstavách máme kromě květin také snahu dobře předvést naši spolkovou činnost – jde především o přípravu různých panelů s fotografiemi a dokumenty o naší organizaci. Nejobsáhlejší je vždy poradní stůl v Lysé nad Labem. Velké poděkování patří paní Božence Reisové a ostatním kolem tohoto dění.

Nezanedbáváme ani účast na dalších výstavách lilií – Žirovnice, Lysá nad Labem, Praha 9 – Letňany. Nesmíme zapomenout na naše členy ze SZO Brno LILIUM a SZO LILIE Hodonín, kteří s přáteli z těchto organizací vytváří také krásnou podívanou, a to v Rajhradě u Brna a v Hodoníně. Protože i zde máme zastoupení našich členů, tak se k nim hlásíme a děkujeme jim za radost, kterou předvádí na výstavách návštěvníkům. Zprávy ze všech výstav byly publikovány v Liliáři číslo 4/2014.

Výbor organizace se v roce 2014 sešel celkem 3x, výroční členská schůze byla v lednu a byla volební. Po volbách bylo zajištěno a provedeno přepsání nového registračního listu organizace.

Členské schůze proběhly na jaře a na podzim, při té podzimní je tradičně pořádána populární aukce vzácnějších cibulí lilií. Výbor MARTAGONU se vždy snaží připravit na schůze bohatý program. Ke konci roku 2014 se v sobotu dne 29. listopadu uskutečnilo již druhé předvánoční setkání, které nazýváme Promítací den – je to příjemné povídání o liliích, zhlédnutí snímků účastníky pokaždé potěšilo.

Matrikář a místopředseda organizace přítel Ing. Jiří Svoboda, Ph.D., má na starosti vedení stavu členské základny. Hospodářka a pokladní paní Jindra Halašová se stará o naše účetnictví. Pod vedením těchto našich přátel je stav věcí u obou v naprostém pořádku a přehledný. Bylo zajištěno převedení našeho účtu od ČSOB na bezplatné vedení pod FIO Bank.

Revizní komise pracuje v tomto složení. Předsedkyní je paní Ing. Věra Ječná, členky jsou paní Mgr. Jana Mašková a v loňském roce nově zvolená paní Mgr. Věra Semeráková.

Zástupci naší organizace se pravidelně účastní schůzí při ČZS, kde také podávají zprávy o naší činnosti. Spolupráce našich členů s ČZS je znát i na publikační činnosti našich členů, která je pro nás důležitá.

Plán činnosti organizace MARTAGON na rok 2015

Vratislav Novák

Stručně řečeno – nechceme opouštět nebo rušit něco z naší činnosti uvedené ve zprávě za rok 2014, takže to bude platit i v letošním roce. Na to, co je popsáno v hlavních bodech, chceme navázat – myslím tím náplně schůzí, zorganizování fotosoutěže a její prezentace s promítáním snímků či příprava ankety o nejoblíbenější lilie s losováním o ceny. Dále to bude zajišťování tradičního výběru přebytků od našich členů při přestávkách na schůzích. Pořádání debat a diskusí na schůzích – to se budeme snažit co nejvíce spojit s projekcí a komentářem, tak aby bylo povídání poutavé a zajímavé, ne však dlouhé. Uspořádáme opět nějaký výlet pro naše členy. Chceme udržet členskou základnu a popřípadě přivést mezi nás opravdové zájemce o pěstování lilií. Lidé, kteří mají hlubší zájem, jsou vždy přínosem pro náš spolek.

Již s předstihem máme naplánovány realizaci přednášky o pěstování lilií, jež bude spojena s promítáním. Uskuteční se ve středu dne 27. 5. 2015 v klubu seniorů při obecním úřadě v Čakovicích. Lektorem bude předseda Vratislav Novák.

Naše jihočeská větev liliářů z Tábora přišla s návrhem na uspořádání další výstavy v Plané nad Lužnicí. Přítel Josef Hrbek a spol. ze zahrádkářské kolonie v Plané nám hodili lano, které se neodmítá chytit. Spojili se s tamní ZO ČZS, ale i s odborným oddělením na ústředí ČZS. Návrh je ten, že by se mohla výstava konat ob jeden rok střídáním s Žirovnicí – tam byla výstava v loňském roce se zaměřením na lilie, a letos tedy bude v Táboře, resp. v Plané nad Lužnicí. V současné době je tato věc stále ještě v jednání a výstava se chystá. Doplnující informace k výstavám budou jako vždy v Liliáři č. 2/2015, společně s pozvánkou na výlet nebo exkurzi.

Budeme se též společně snažit o prohloubení ještě větší a těsnější propagace ČZS a našeho MARTAGONU při všech akcích. Dalším naším úkolem je spolupráce s redakcí Zahrádkáře – i zde bychom se naši veřejnosti rádi připomenuli jako pěstitele a obdivovatele krásné rostliny lilie, která má tolik rozmanitých barev, různých tvarů květů, mnoho vůní a která nám poskytuje hodně radosti. Pro tuto květinu rádi naši činnost vytváříme, stejně tak i pro naše společné potěšení. Děkuji.

Lilium pyrenaicum – foto Jaromír Rezek

Jiří Kovář

V dnešním Liliáři reprodukujeme sérii fotografií lilie pyrenejské z tvorby vynikajícího brněnského fotografa Jaromíra Rezka. Přítel Rezek není našim liliářům neznámý, vždyť jsme v minulosti mohli mnohokrát na výstavách obdivovat jeho pěkné výpěstky lilií. Především z těchto důvodů doporučujeme milovníkům hezkých krajin, hor, květin a přírody vůbec zhlédnutí jeho internetových stránek:

www.foto-rezek.ic.cz

Na stránkách najdeme vysoce kvalitní fotografie propracované do nejmenších detailů – já mohu s potěšením konstatovat, že př. Rezek poskytl redakci Liliáře souhlas s uveřejněním jeho nových fotografií lilie pyrenejské v Liliáři.

Děkujeme.

A protože je z prohlídky obrázků zřejmé, že cestování je taktéž jeho velké hobby – v tomto případě navštívil španělské Pyreneje právě v době, kdy *L. pyrenaicum* kvetla. Nyní, když mi její fotky poslal, připsal: „Našel jsem a nafotil mohutné trsy *L. pyrenaicum*, byly úžasné, naprosto zdravé, vyrostlé do výšky přes jeden metr, ale omamný a nelibý odér byl mnohem intenzivnější než u našich martagonů, takže jsem je někdy napřed cítil a pak je teprve uviděl.“

O lilii pyrenejské bylo v minulosti v Liliáři už také psáno. Není žádným tajemstvím, že někteří naši liliáři ji úspěšně pěstují na svých pozemcích. Kvete brzy začátkem léta, často už i v květnu a nese řídké hrozny vonících, citronově žlutých turbanovitých květů s hnědými tečkami u jícnu – prašníky mají nápadnou sytě oranžovou barvu.

Z korespondence s Charlesem Kroellem – 3.

Jiří Kovář

Třetí pokračování seriálu mé korespondence s Charlie Kroellem se vyznačuje Charlieho starostí s jednou jeho nedávnou mýlkou, která se však může spontánně a lehce přihodit i kterémukoli jinému liliáři...

Charlie adresuje tuto zprávu všem, kterých se to týká – mně k tomu napsal: Jiří, snažím se rozšířit informaci a napravit své nesprávné označení

semen lilií, které se mi stalo před 2 lety. Možná už o tom víš z výměnné burzy semen NALS nebo odjinud – ale jsi jedním z osobních příjemců některých těchto chybně označených semen, takže si chci být jist, že ses to dozvěděl přímo ode mne. Následující vzkaz to celé vysvětluje:

Směřuji tento vzkaz všem, kteří mohli obdržet semena od mých křížení hybridních lilií zahrnujících semenáč s označením **CK12-RH01**, nebo také těm, kteří mohli vidět obrázky takto označené. O této lilii jsem se chybně po dva roky domníval, že pochází z mého křížení, ale ve skutečnosti je to jeden z vynikajících semenáčů Antona Mega (Slovensko), mající označení **AM-06/2848-9**. K tomuto poznání jsem došel letošního léta (r. 2014, pozn. red.) a samozřejmě, že mě to velmi mrzí. Výměna semen NALS byla okamžitě upozorněna a záznamy byly opraveny, současně s mou omluvou. Poznámku jsem také poslal do čtvrtletního bulletinu NALS, který vyjde nejspíš v prosinci. Antona Mega jsem taktéž kontaktoval se svým vysvětlením a omluvou. Ačkoli jsme se ještě nikdy nesetkali, ani spolu nemluvili po telefonu, již mnoho let znám tohoto taktního a distingovaného džentlmena a cením si ho jako blízkého a váženého přítele. Jistě si musel mého omylu všimnout, ale vůbec se mi o tom nezmínil. Moc mu za to děkuji.
S nejlepšími pozdravy Charlie Kroell

PS:

Jiří, doufám, že jsi měl úspěšný rok a těšíš se na klidnou a příjemnou zimu. Posílám několik fotografií – včetně foto mé nové odrůdy 'Barbara Small'.

Poznámky:

Z korespondence s Charlesem Kroellem – 1. (viz Liliář č. 1/2013)

Z korespondence s Charlesem Kroellem – 2. (viz Liliář č. 3/2014)

CK12-RH01 (vysvětlení: CK = Ch. Kroell, RH = Red Heart = červené srdce, resp. zde jsou tím myšleny červené (načervenalé) nektarie, česky medníky...).

Krátce k fotografiím Jana Kováře

Jiří Kovář

O svém strýci (pěstiteli lilií) Janu Kovářovi (*1927 – †2014) jsem se zmiňoval v loňském Liliáři č. 3/2014. Bydlel v rodinném domku ve Slabčicích na Písecku, u něhož byla zahrádka, za kterou v těsné blízkosti protékal malý potůček. Když jsem se občas na jeho zahradu dostal, upoutávaly mne vždy

záhony plné lilií – trubek, orienpetů apod., ale zvláštní pozornost jsem rád věnoval liliím ze IV. americké sekce, kterým se zjevně v cípu zahrádky na břehu potoku víc než dobře dařilo. Vzpomínám si, že po celá dlouhá desetiletí tam pravidelně rok co rok nádherně rozkvétala odrůda 'Afterglow', kterou svého času v Čechách hned tak každý neměl. Pěstoval však i mnoho jiných květin – mečíky, kosatce, řebčíky, frézie, ale i čemeřice, konvalinky – bylo by toho možno jmenovat více ze značně širokého sortimentu.

Před časem mi jeho vnučka Petra Hospodková, vlastně Petra Tlášková – jelikož se nedávno provdala, zaslala pár fotek, kde strýc již v seniorském věku spokojeně relaxuje ve svém liliovém království.

Nepochybuji, že ho nejstarší generace našich liliářů znala – my na stránkách Liliáře přinášíme už jen malé připomenutí a tichou vzpomínku na člověka, který byl tělem i duší tím pravým zahrádkářem.

Pěstování lilií v květináčích

Joe Hoell

Existuje několik velmi dobrých důvodů, kvůli kterým je pěstování lilií v květináčích nebo kontejnerech žádoucí a v některých případech dokonce nezbytné. Pěstování v květináčích by nemělo být považováno za druhořadou možnost.

Jestliže vaše zahrada po dešti vypadá jako rýžové pole, bude lépe vyhovovat k pěstování řeřichy nebo japonských kosatců, ale ne lilií. Odvodnění takové zahrady je pak naprostou nezbytností, ale já bych se tímto směrem nevydal. Chtěl bych se ale zmínit o jedné věci. Vykopat ve špatně drenážované půdě jámu, vyplnit ji štěrkem, pískem nebo jiným pórovitým materiálem je daleko horší než jenom zbytečné. Vytvoříte tak jenom vodou plnící se jámkou.

Vystavění vyvýšených záhonů není špatnou možností, ale poměrně nákladnou. Vím to z vlastních zkušeností. Záhony musí být dostatečně vyvýšené, aby cibule lilií byly za všech okolností nad úrovní vody.

Kromě nedostatečné drenáže půdy existují pro kontejnerovou kulturu ještě i další důvody: vaše zahrádka je příliš malá a vy přitom na ní chcete pěstovat i zeleninu. Na výstavách chcete lilie vystavovat v květináčích, chcete je využívat k jiným výstavním a příležitostním výzdobě, chcete je pěstovat k drobnému prodeji a daly by se najít i další dobré důvody.

Výhoda lilií v květináčích se může projevit při vzdálených mezisekčních kříženích. Takové křížení vyžaduje při opylování teplotu až 35 °C. Lilie

v květináči můžeme snadno přemístit do skleníku s žádanou teplotou potřebnou ke stresování lilií, aby pak akceptovaly pyl zcela nepříbuzných lilií.

Můžeme uvažovat i o přemísťování lilií během dne, ráno na slunce, odpoledne do stínu. Lilie v době kvetení můžeme dokonce využít i k výzdobě interiéru. Samozřejmě že kvetoucí lilie může být i vítaným dárkem!

Dokonce i začátečník může vypěstovat hned prvním rokem nádhernou lodyhu lilie, pokud byla její cibule před výsadbou uskladněna v chladu. Pěstování stejné cibule po 3–4 roky v tomtéž kontejneru s dobrými výsledky je už další záležitostí. Pro jednoroční pěstování nemusí být kontejner příliš velký, květináč o průměru 18–20 cm postačí pro 3 asiátky nebo 1 orientálku. Některé lilie, například *L. nepalense*, vyžadují květináč o průměru 30 cm, protože lodyha pod povrchem „bloudí“, než se vynoří ze země. Cibuli zasadíte přesně do středu kontejneru a stonek se vynoří ze země mimo kontejner, když se předtím prodrál drenážním otvorem. Mně se to už stalo! Chcete-li lilii pěstovat 2–3 roky, musíte začít s větším kontejnerem. Uvědomte si, že cibule se při správném pěstování každým rokem dělí.

K pěstování v kontejnerech používám „hrnkovací“ substrát, ke kterému přidávám praný říční štěrk (ne písek, ten bychom neměli nikdy používat) a řádně jej promícháme. Někteří lidé dávají na dno střepy. To není naprosto nutné a někdy to nadělá víc škody než užitku. Naplníme kontejner do třetiny výšky, usadíme do něj cibuli (já sám předtím zkrátím kořeny na délku 6–8 cm) a pak ji přikryji substrátem 1,5–2 cm vysoko od okraje. Tento lehký substrát vyžaduje časté zalévání, ale lilie vyžadují dobré provzdušení půdy. Povrch substrátu posypu polévkovou lžící organického hnojiva. Zálivkou se živiny dostanou ke kořenům. Smícháme-li hnojivo se směsí, dochází k jeho vyplavení dříve, než je mohou kořeny využít. Granule hnojiva zasypu z kosmetických důvodů centimetrovou vrstvou říčního štěrku. Bude-li stonek vyžadovat opěru, dejte si pozor, abyste kolíkem nepropíchl cibuli. Nejlepším místem bude okraj kontejneru. Nezapomeňte na jmenovku!

Pokud budete chtít pěstovat stejnou lilii v kontejneru i příštím rokem, bude to vyžadovat trochu práce navíc v době, když stonek a listy zežloutnou. Cibuli s kořenovým bálem vyjmeme z kontejneru, stonek s lodyžními kořeny odstraníme těsně nad cibulí a odebereme stonkové cibulky. Bazální kořeny můžete zkrátit, ale není to nezbytné. Na dno kontejneru dáme asi 5 cm čerstvého substrátu (můžete použít i o něco větší kontejner), usadíme cibuli a zasypeme substrátem na 1–2 cm od horního okraje. Přihnojování provádíme stejně jako v předchozím roce. Nejdůležitější je odstranění stonku a lodyžních kořenů každým rokem.

Ještě jedna věc, černé kontejnery se na slunci nadměrně zahřívají. Potom kontejner o průměr 25 cm umístíme do většího o průměru 30 cm, takže mezi nimi bude 2,5 cm vzduchová mezera.

K přihnojování lilií v kontejnerech používám jednou za dva týdny kapalná hnojiva, začínám je přihnojovat v říjnu (*tj. u nás v dubnu*), a když se objeví listy, pokračuji do kvetení. Používám ve vodě rozpustné hnojivo, které obsahuje 10 % dusíku, 4,4 % fosforu a 22,5 % draslíku. Draslík je velmi důležitý pro dobrý vývoj květů.

Zdroj: převzato ze SZO ČZS LILIUM Brno, zpravodaj Liliářské zprávy č. 2/2009, z QB NALS 2008 (1): 21-22 – přeložil ing. Jiří Černý

Jak se veřejnost seznamuje s liliáři a MARTAGONEM

Vratislav Novák

Náš redaktor přítel Jiří Kovář zpracoval můj rozhovor v Českém rozhlasu ke zveřejnění v dnešním čísle Liliáře. Já bych se k tomu rád vyjádřil a podělil se s některými svými zkušenostmi z minulosti, které úzce souvisí s propagací pěstování lilií.

Někteří naši přátelé liliáři měli možnost vícekrát vystoupit v rozhlasu a v několika případech i na televizní obrazovce. Propagace pěstování lilií tak byla a zůstává jednou z hlavních náplní našich členů. Tito přátelé se dělí s veřejností o své zkušenosti a znalosti. Při takových vystoupeních vytváří prostor i zájem o pěstování lilií a seznamují naše spoluobčany s tím, že u nás jsou specializované liliářské organizace, které sdružují zájemce o pěstování lilií.

Při této příležitosti rád vzpomínám na pěkné povídání o pěstování lilií, které míval například přítel doc. Karel Vereš. Zkušenost s přednáškami a odborná znalost byla vždy zárukou dobře připravené debaty, která proběhla v rozhlasu několikrát za dobu jeho aktivního působení v MARTAGONU. K tomu se váže jedna má osobní vzpomínka – kdysi se můj otec vrátil z výstavy v Lysé nad Labem a pochvaloval si, že tam obdržel informace přímo z první ruky od poradního stolu. No, a povídá mi, jestli tě ty lilie opravdu zajímají, tak si poslechni rádio, v tu a tu dobu tam bude mluvit odborník na lilie. Byl jsem rád za jeho upozornění a ještě raději vzpomínám na začátky a rady, které jsem z rozhlasu slyšel. V té době jsem ještě nebyl ani členem MARTAGONU – na to jsem si musel počkat, stalo se tak až po upozornění

přítele Karla Utratila, který mne vzal na první návštěvu schůze MARTAGONU v Praze v Benátské ulici.

Dalším pěkným zážitkem bylo vystoupení přítele Václava Tyleho, který určitě rozšířil počet zájemců o pěstování lilií v pořadu Televizní receptář. Přítel Tyle se dobře znal s moderátorem panem dr. Přemkem Podlahou a měl tak možnost několikrát prezentovat krásu lilií na televizní obrazovce. Vzpomínám si na ukázky ze zahrádky a zahrady v Račiněvsi a na rady, jak se to má dělat. Václav Tyle vždy a často zdůrazňoval potřebu zvýšených záhonů pro pěstování lilií. Jeho jednoduché a přímé rady bez žádné velké vědy dobře známe hlavně z poradny pro zahrádkáře v Lysé nad Labem.

Dnes už lze jen těžko vypočítat kdo, kdy a kolikrát byl některý z našich liliářů v různých pořadech na obrazovkách televize nebo v rozhlase – včetně upoutávek z výstav, je toho hodně, a tak jsem uvedl jako příklad jen tyhle dva naše zasloužilé liliáře.

V poslední době jsem i já měl možnost prezentovat ČZS a MARTAGON, dostal jsem se k tomu z pozice předsedy MARTAGONU. Mohu říci, že to není až tak jednoduché, jak to vypadá. Může přijít i trošku tréma a pak je třeba podat pomocnou ruku třeba přítomné redaktorky. Asi nejlepší zážitek jsem měl z výstavy v Čakovicích, kam televizní štáb poslalo natáčet odborné oddělení ČZS. Bylo to rychlé, nečekané a povedené. Vzal jsem si košili a kravatu, čekal jsem někoho z radnice na zahájení výstavy, ale nikdo nepřišel. Zato přišla jiná návštěva a překvapivá – kamera, světlo a mikrofon. Po krátkém uvítání a domluvě, co řeknu, to šlo na ostro. V podvědomí si říkám – hlavně nekoktej a nedělej éé, éhm. Nadechl jsem se, začal hovořit o tom, co známe a jak to děláme. Pak jsem poukázal na naše nejlepší lilie, které jsme v tu dobu měli možnost vystavovat a krátce je okomentoval. A ono se to povedlo, potěšila mne i pochvala, kterou jsem dostal. Paní redaktorka dostala kytičku a bylo po všem. Trošku jsem se sice zapotil, ale po jejich odchodu jsem přítomným liliářům pověděl, přátelé, já si asi musím dát panáka...

Po této zkušenosti bych si mohl myslet, že příště trému už mít nebudu, ale přišel opak. Můj rozhovor na dotaz do pořadu Hobby naší doby se odehrál v naprosto jiném duchu. A i když jsem se na něj po radách přítele docenta Petra Šrůtky snažil dobře připravit, tak to nebylo zdaleka ono. Téma znělo Co s cibulí, kterou jsme zapomněli na podzim vysadit. Na první pohled banální, až jednoduchá otázka, ale v jiném prostředí nežli před tím na výstavě, kde jsem byl doma. Tak se stalo, že jsem se necítil dobře a můj výkon byl přes mou snahu slabší, přítel Šrůtka mi na to řekl: Vráťo, vždyť oni ti také moc nepomohli... Je pravda, že se to točilo na chodbě a ve spěchu, určitou nespokojenost ze svého výstupu však cítím dodneška. Z tohoto natáčení můžu uvést příklad – vezmu velkou cibuli lilie a snažím popsat, jak má zdravá cibule

vypadat, avšak v tu chvíli cítím záchvěvy v ruce, když ji v detailu zabírá kamera. Není to povzbudivé a dostávám se pod tlak, který vyústí při debatě v naprosté okno, přítomní pracovníci televize radí, jak mám pokračovat...

Ještě odpovím na pár otázek a snažím se vše zachránit, že prý se to sestříhá. Rozdám všem CD z našich výstav, několik cibulí lilií a krásnou lodyhu do redakce. Má to svá úskalí a já mám další zkušenost, která je v tomto případě zcela nezapomenutelná.

Zcela jiná věc je hovořit třeba i živě v rozhlase. Tam se vše předem dohodne a pak to začne, moderátor dává znamení, a jak přestává hrát písnička mezi povídáním o liliích, pokládá domluvenou otázku – já odpovídám, může se ale stát, že hledáte slovo, ale on v rozhovoru okamžitě pomáhá udržet plynulost debaty. To je pak jiná a jde to lépe.

Přátelé, napsal jsem tento příspěvek jako malou zpověď ošidného úskalí, které nás při propagaci lilií potkává... Každopádně však musím poděkovat přátelům z vedení ČZS, kteří nám zprostředkovávají možnost prezentovat liliáře, liliářství, MARTAGON i ČZS v médiích – i my sami se pak snažíme domlouvat si upoutávky v regionálních listech o našich výstavách... Vždyť ty lilie za to stojí!

Z vystoupení našeho předsedy Vrátí Nováka v rozhlase

Pořad vysílaný 7. července 2010 byl věnovaný liliím.

Hostem redaktora Pavla Kudrny střední Poradny pro zahrádkáře Odpoledního kolotoče Českého rozhlasu Dvojka – Praha byl předseda Specializované základní organizace Českého zahrádkářského svazu MARTAGON Praha pan Vratislav Novák.

Ano, dnes bude řeč o květinách, jak jsem to už několikrát říkal – dnes to budou lilie. Naším dnešním hostem je pan Vratislav Novák, předseda Svazu..., honem, pomozte mi, SZO..., předseda Specializované zájmové organizace Českého zahrádkářského svazu MARTAGON Praha.

Je to zájmová Specializovaná základní organizace Českého zahrádkářského svazu MARTAGON Praha – liliáři.

Tak já vás tady vítám, omlouvám se, trochu mi to...

Dobré odpoledne.

Já znám Český zahrádkářský svaz – ČZS, tohle mě zaskočilo... Lilie, já se rovnou zeptám – lilie jsou naše domácí květina původem?

Lilie..., lilií je na světě asi 100 druhů v mírném pásmu severní polokoule a z této stovky botanických druhů vzešlo několik desítek tisíc vyšlechtěných hybridních lilií. Naši domácí přírodní lilií je martagon (*Lilium martagon*) – lilie zlatohlavá a lilie cibulkonosná (*Lilium bulbiferum*).

Tak se vlastně ta vaše organizace, jak jste říkal, jmenuje, tedy podle lilie se jmenujete?

Ano tak. Na www.martagon.cz, je spousta nádherných obrázků, takže tam se určité podívejte. Ano, kdo má zájem o lilie, může navštívit tyhle naše stránky, kde se dozví o liliích opravdu mnoho zajímavostí.

Já jsem nedávno vyhrožoval, že by se mi líbilo zahradu vyasfaltovat nebo vybetonovat, abych nemusel neustále...

To není ono.

...lítat se sekačkou a starat se. Mám takovou představu, že ty lilie, když tam teď zasadím a po dalších 20 let budu mít pak klid, budou mi obrovsky kvést, je to tak?

Ne, ne, ne. Prosím vás, lilie, nejlepší doba na přesazování je na podzim, tak jako všechny cibuloviny a u lilií je velká výhoda, že se nemusí na zimu vyndávat ze země, přezimují...

To, co říkáte, tomu rozumím, že to je náročná květina, že to chce přeci jenom nejenom srdce zahrádkáře, ale hlavně tu ruku.

Tak samozřejmě ruka je k tomu potřeba a každá květina, o kterou se staráte, tak se vám potom odvděčí tím, jak vám roste, jak vykvétá. Samozřejmě je potřeba lilie hlídat jako každé jiné květiny proti různým škůdcům, starat se o ně, zalévat a tak dále.

Říkáte, že každá květina se odmění, když se o ni staráte, tak kdybyste viděl, jak nám nádherně rostou kopřivy a pampelišky a odměňují se neustálým houževnatým a bujným růstem. To u těch lilií asi tak nelze říct. Jak se množí lilie?

Lilie se množí tím, že se cibule sama rozdělí po létech pěstování, takže jestliže zasadíte lilii a necháte ji na jednom místě 3, 4 roky, tak už vám potom vyraší více lodyh, udělá se tam shluk cibulí a je potřeba tyto cibule vyndat, rozsadit na nově připravené místo, tím se lilie jakoby omladí a krásně potom rostou dál.

Co je to množení ze šupin?

Množení ze šupin je, že se cibule lilie vyndá, ta, o kterou máme zájem množit – samozřejmě, aby si to zasloužila, cibule se ošetří, ulomí se z ní šupiny a ty se zasadí do připraveného substrátu. Na šupině se potom utvoří na bázi, u kořínků nová malinká cibulka, která se dál pěstuje a potom se přesadí na záhon.

Množí se cibule?

Samozřejmě cibulkonosné lilie se množí pacibulkami, které se tvoří v paždí listů na lodyze a dál, což dělají liliáři, kteří mají větší zájem o pěstování a šlechtění lilií, množí také ze semen. To znamená, že se opyluje blizna na čnělce – připravíme si prašníky z jiné lilie, pyl nanese na bliznu – na bliznu se dá dát třeba kryt z celofánu nebo z alobalu...

To je věda. Já vás poslouchám, já ani nedutám, protože si teď připadám, jak v laboratoři.

Dál je to tak – jestliže je matka opylovaná a přijme pyl z lilie, kterou jsme si vybrali jako otce, narůstá semeník, který dozrává. Na podzim pak sklídíme semena, tato semena se potom vysévají a dál už to jde, pokračuje, lilie vyrůstá a za 2, za 3 roky se objeví první květ, u jiných lilií to trvá později a pak se můžeme těšit, co se z takového šlechtění, křížení narodí.

Je mi jasné, že na tohle už musí být člověk, jak se říká, fajnšmekr, pěkně nečesky, ale já se zeptám, když si v obchodě koupíme ty hlízy a normálně je zasadíme, jak dlouho nám vydrží ta lilie v takovém tom původním tvaru, v barvách, než třeba zplaní, nebo může vůbec lilie zplanit?

Tak lilie nezplaní, ale jde o to, jak je ta lilie životná a jak která odrůda má životnost na zahradě. Jestliže si ji koupíme a je to komerčně vypěstovaná lilie dovezená z Holandska, vydrží nám na zahradě 3 roky a pak se postupně začíná lodyha zmenšovat.

Asi ztrácí barvu.

Barvu bych řekl, že celkem drží, není to jako u tulipánů. I když to, co se u tulipánů objevuje – pestrokvětost virová, tak samozřejmě tato nemoc je i u jiných květin, mají ji jiřinky a u lilií je taky.

Tak my teď liliím dopřejeme písničku Jižní vítr Radka Tomáška, pak si budeme dál povídat. A máte-li dotaz a chcete-li vy se zeptat našeho dnešního hosta, pana Vratislava Nováka k tématu lilie, tak určitě budeme rádi, když zavoláte.

My si povídáme v dnešní Poradně Českého rozhlasu Dvojka – Praha o liliích, a to s panem Vratislavem Novákem. Připomínám webové stránky www.martagon.cz, tam jsou podrobnosti k liliím. Jaké vůbec potřebují lilie stanoviště? Slunné, polostinné?

Tak stanoviště, samozřejmě mají rády slunce, ale běžným liliím se daří i na polovičním slunci. Je to podle toho, jaké mají lilie listy, jestliže má úzké listy, daří se jim více na slunci, a když má širší listy, potřebují více stínu.

Jakou potřebuje půdu?

Kyprou, kyprá půda odlehčená s dobrou drenáží. Liliím vyhovují vyvýšené záhony nebo svah. A když toto nemáme, tak je potřeba vyhloubit větší jámu, dát dospod drenáž pro odtok vody, dál dát normální zeminu, do níž lilii sázíme..., cibule lilie se sází tak, a zde zhruba platí..., jaká je výška cibule, tak tomu je, prosím, takřka u všech cibulovin, výška cibule a nad ní pak trojnásobek zeminy.

Hnojíme?

Samozřejmě, je lépe přihnojit. My liliáři říkáme, že je krmíme, nebo že je přikrmujeme. Hnojení – po odkvětu se přidává síran draselný, draselná sůl, pardon, na začátku vegetace je dobré hnojivo například na start Krystalon, dále potom Krystalon na květ, ale i tekuté hnojivo, též může být zapraven do země kolem lilií např. Cererit.

Kde máte kravský hnůj?

Kravský...

Vy tady chemii a máme ...

Kravský hnůj je samozřejmě výborný, je vhodný. Já jsem sbíral kravince.

Tak to já jsem nesbíral, ale vím, že to dělá květinám dobře. Máme ale dotaz, vezměte si, prosím sluchátka... Dobrý den.

Dobrý den.

Dobrý den. Tady je posluchačka Hrubá, Praha. Já jsem takovej zahradník, asi jako pan redaktor Kudrna přes ty kopřivy.

Pavel Kudrna, moderátor: **Vy mě všichni tak podceňujete, neustále...**

Posluchačka: **Dobře. Tak ne, pardon. Já jsem se chtěla zeptat, nevím, jestli to zaznělo, nebo ne..., když jsem dostala lilie v květináči, co s nimi mám teď dělat?**

Nu, podle toho, jaká je to lilie samozřejmě.

Posluchačka: **Tak jaká je to lilie? Je oranžová...**

Pavel Kudrna, moderátor: **Pěkná, že jo. Oranžová, ale teď už odpoví pan Vratislav Novák, předseda Specializované zájmové organizace Českého zahrádkářského svazu MARTAGON.**

Oranžová lilie..., má květy vzpřímeně kvetoucí?

Posluchačka: (...nesrozumitelné...) ...**takovou bílo vínově žíhanou..., a ona teda roste, a když zůstane přes zimu v tom květináči ve sklepě, tak ona pak vyraší?**

Ano, ano... Nu, a proto bych jí já dal větší květináč a novou zem.

Pavel Kudrna, moderátor: **Tím se nic nepokazí?**

Určitě.

Posluchačka: **A nechat ji v tom sklepě?**

Přes zimu ano, nechte ji ve sklepě přes zimu.

Posluchačka: **Dobře. Já děkuju.**

Pavel Kudrna, moderátor: **No, a kdybyste s ní teď doběhla sem k nám do rozhlasu, tak vám to pan Novák řekne úplně přesně. Kde bydlíte?**

Posluchačka: **Na Proseku.**

Pavel Kudrna, moderátor: **To máte kousek, tak...**

Posluchačka: **Že jo.**

Pavel Kudrna, moderátor: **budete tady tak do 10 minut?**

Posluchačka: **Ne, to nebudu.**

Pavel Kudrna, moderátor: Tak to nestihne poradit. Děkuju. Jinak kopřivy umím krásné pěstovat, pampelišky, pýr, bodláky, to se mi vede. Mějte se hezky a na shledanou.

Posluchačka: Děkuju. Na shledanou.

No, úplně závěrem, vy jste mluvil o těch původních českých odrūdách. Chráníme si je nebo jsme už také macešší k těm původním odrūdám? Kde je vůbec najdeme?

Tak samozřejmě jsou to lokality po republice, které jsou většinou na chráněné krajinné oblasti, lilie zlatohlavá – Krkonoše, Šumava...

To ale nebudou ty, co máme teď tady na stole, ty obrovské květy. To bychom si všimli... Máme další dotaz. Kdo je teď u telefonu, dobrý den.

Posluchačka: Dobrý den, posluchačka Olga, Svitavy. Krátký dotaz, krátké poděkování a obdiv dlouhý. Obdivuji lilie, je to šperk, je to skvost, je to dar, který jsem dostala, ale uřezaný. Ke konci školního roku jsme dostávali vždycky náruč lilií, ale ze zahrady, a tyto jsou obzvláště nějak vyšlechtěné. A protože nevidím už skoro vůbec, tak si je musím osahat a dcera úplně měla záchvat, že se na květiny nesahá. Tak se ptám, co můžu udělat, abych si je ještě ve váze dlouho udržela? Jsou ještě pořád nádherné a já nevím, někdo říká přidávat různé, no různé přípravky do vody a já jsem nedala nic. Děkuji předem a ještě jednou obdiv a poděkování. Díky.

Pavel Kudrna, moderátor: My také děkujeme za dotaz. Tak co k těm liliím? Co k řezaným květinám? Někdo říká minci třeba.

Já tady s tím, prosím, nemám zkušenosti, já používám to, že zařezávám lodyhy a měním vodu.

A vy je máte asi raději na záhonu, ne?

Určitě, ale domů ji rád uříznu taky, abychom se s ní potěšili na stole, když zrovna nejsem na zahrádce.

Já myslím ale, že když si paní posluchačka sáhne, tak já myslím, že jí to neuškodí.

Já taky myslím, že ne, protože samozřejmě sahá na ni určitě opatrně.

Tak vám děkuju. K liliím by toho bylo určitě hodně, určitě hodně dotazů. Ostatně můžete se ptát prostřednictvím chatu na našich webových stránkách praha.rozhlas.cz. No a s vámi se rozloučím. Mám ještě jednou připomenout ty stránky, aby si posluchači mohli zajímavosti sami přečíst?

Tak já bych teda, jestli můžu dodat, rád upozornil na webové stránky liliářů www.martagon.cz, kde je množství obrázků a vůbec i o organizaci MARTAGON, to, čím se zabývá a jak pracuje.

A poučení - víme, že to je název jedné z lilií. Vratislav Novák byl naším dnešním hostem. Děkuji. Na shledanou.

Děkuji. Na shledanou.

Po skončení rozhlasového rozhovoru pokračovaly dotazy na chatu – odpovídal odborný poradce Vratislav Novák:

p. Plaček: **Hádáme se už dlouho s přítelkyní, tak vás prosím o rozsouzení. Existuje černá lilie? Díky.**

Neexistuje, ale je barva lilií, která černou připomíná. Například asijský hybrid 'Landini' nebo tmavě červená 'Olina', která má skoro až do černa střed. Vyloženě černá však opravdu neexistuje. Zrovna jako hnědá.

pí Petra: **Dobrý den, zajímá mne, proč se o liliích říká, že musí mít „nohy v chladu“... Jak toho docílit a co to vlastně znamená?**

Říká se: „Nohy v chladu, hlavu na slunci.“ Znamená to mít na záhoně vysazené doprovodné rostliny, které chrání kořenový systém lilie proti úpalu sluncem. Doporučení – zasázet doprovodné nízké rostliny nebo dávat mulč, například kůru.

p. Zdeněk: **Můžete více rozebrat to, co jste říkal ve vysílání..., množení ze šupin? To jsou tam semínka?**

Množení z šupin je odlomení šupin z cibule, jejich zasazení. Na šupině se vytvoří mladé cibulky. Semínka se získávají buď cíleným opylením, nebo přírodním opylením květu a po dozrání semeníku se získají semena.

pí Karla: **Dobrý den, od známého vášnivého pěstitele jsme dostali lilie..., bohužel ale nevíme, co s nimi na zimu, kde se uchovávají, v jaké teplotě a vlhkosti – trošku předběžná otázka, vím, ale štěstí přeje připraveným :-)**

Jestliže se jedná o orientální hybrid, nevádí mráz na zimu do -10 stupňů, vadí však vlhko, vadí už i podzimní deště. Tyto lilie je lepší uchovávat ve sklepě nebo

v garáži. Ostatní přechovávají zimu venku bez problému. Pro informace o přechovávání rostlin během zimy se obraťte na www.martagon.cz.

Chtěla bych se zeptat, zdali můžu lilie pěstovat i mimo květináč a v jakých podmínkách..., může se jim dařit?

Ano, mimo květináč je možné lilie pěstovat, avšak ne orientální hybridy. To jsou skleníkové lilie a potřebují přes zimu sucho. Ostatní lilie lze pěstovat v našich podmínkách venku. Podmínky pro pěstění: Kyprá zem – drenáž zajišťující odtok vody. Slunce. Přesazování (po 3–4 letech). Pro bližší informace se obraťte na www.martagon.cz.

Zdroj: Český rozhlas Dvojka:

http://www.rozhlas.cz/poradnapraha/zahradkari/_zprava/prepis-poradny-pro-zahradkare-lilie-77--756142

Pozn. red.: pro Liliář adekvátně upraveno se snahou o maximální zachování autenticity.

Obsah Liliáře č. 1/2015

strana

2	Slovo úvodem... <i>Vratislav Novák</i>
2	Pozvánka na jarní členskou schůzi <i>Vratislav Novák</i>
3	Slovo matrikáře a slavná výročí <i>Jiří Svoboda</i>
6	Z naší organizace <i>Vratislav Novák</i>
6	Jarní burza cibulí lilií 2015 <i>Vratislav Novák</i>
6	Ocenění práce liliářů Jiřího Kováře a Ing. Václava Vinčálka <i>V. Novák</i>
7	Poděkování Ing. Pavlu Nejedlovi za darované katalogy <i>Vratislav Novák</i>
7	Poznámka k fotosoutěži 2014 <i>Vratislav Novák</i>
7	Další zprávy z naší organizace
7	Z dopisu V. Posledního redaktorovi Jiřímu Kovářovi <i>V. Poslední</i>
7	Poděkování Václava Posledního <i>Václav Poslední</i>
7	Zhodnocení burzy semen v roce 2013 <i>Pavel Petrlík</i>
8	Zhodnocení burzy semen v roce 2014 <i>Pavel Petrlík</i>
8	Pavel Petrlík získal liliová semena ze zahraničí <i>Eva Kudrnáčová</i>
8	Nabídka semen a cibulí lilií zásilkové burzy MARTAGONU r. 2015 (<i>Výbor</i>)
9	Adventní setkání liliářů 2014 <i>Eva Kudrnáčová</i>
11	Zpráva o činnosti MARTAGONU za rok 2014 <i>Vratislav Novák</i>
14	Plán činnosti organizace MARTAGON na rok 2015 <i>Vratislav Novák</i>
15	<i>Lilium pyrenaicum</i> – foto Jaromír Rezek <i>Jiří Kovář</i>
15	Z korespondence s Charlesem Kroellem – 3. <i>Jiří Kovář</i>
16	Krátce k fotografiím Jana Kováře <i>Jiří Kovář</i>
17	Pěstování lilií v květináčích <i>Joe Hoell</i>
19	Jak se veřejnost seznamuje s liliáři a MARTAGONEM <i>Vratislav Novák</i>
21	Z vystoupení našeho předsedy Vráti Nováka v rozhlase

Jan K o v á ř ve svém liliovém království

Lilium pyrenaicum – foto Jaromír R e z e k

